

оплати за продукцію, роботи, послуги. В основі аналізу дебіторської заборгованості є обчислення відносного показника – коефіцієнта дебіторської заборгованості:

$\text{Кд.з} = \text{ДЗ} / \text{РП}$, де ДЗ – розмір дебіторської заборгованості;
РП – обсяг реалізованої продукції.

Даний показник може заздалегідь сигналізувати про напрям дійсних змін у фінансовому стані підприємства і має велике практичне значення. Доцільність розрахунку коефіцієнта дебіторської заборгованості полягає в можливості його визначення як по підприємству загалом, так і по кожному покупцю окремо. Крім того, у разі використання коефіцієнта вплив інфляції втрачає свою актуальність через незначний період обчислення. Що є доречним, особливо у наш час. Також підприємствам рекомендовано розробляти умови та порядок створення сумнівних боргів з урахуванням таких зауважень: чи враховується платоспроможність дебітора під час підписання угоди та чи існує можливість проаналізувати стан розрахунків з конкретним боржником упродовж 3–5 років, як це передбачено П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». Проте в умовах економічної нестабільності в державі не завжди є можливість зібрати необхідну інформацію за такий великий строк. Тому при розрахунку коефіцієнта сумнівних боргів ефективним є застосування показника «надкритичної» дебіторської заборгованості. Таким чином: $\text{Кс.б} = \text{Нд.з} / \text{ДЗ}$

На нашу думку, такий методичний підхід спроможний заздалегідь сигналізувати про напрям змін у фінансовому стані підприємства, а також дебіторської заборгованості та захистити її від інфляції.

Список використаних джерел.

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість" затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 08.10.99 N 237 (зі змінами та доповненнями).

Науковий керівник - к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту Хома С.В.

УДК 657.471

СОЦІАЛЬНА ЗВІТНІСТЬ ЯК НЕМИНУЧА НЕОБХІДНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ МАЙБУТНЬОГО

Н. С. Марушко, Г.М. Воляник

*ЛьвДУВ, вул. Кривоноса, 1, м. Львів, Україна, 79008,
e-mail: Marushkon@ukr.net, Vgalinka73@i.ua*

Вступ. Сучасна економічна система вимагає нових підходів до побудови ефективної економічної моделі ведення бізнесу. На сьогодні збільшення прибутковості підприємства чи його ринкової вартості поступається усвідомленням про те, що стійке зростання бізнесу пов'язане з його соціальною відповідальністю.

Серед сучасних вітчизняних та зарубіжних науковців поняття соціальної відповідальності бізнесу є предметом активного обговорення [1-5]. Зауважимо, що вплив інтеграційних процесів на формування економічної системи в Україні дозволяє запозичувати досвід управління корпоративною соціальною відповідальністю, яка є сучасним орієнтиром ефективного розвитку вітчизняної економіки.

Соціальна відповідальність бізнесу носить багаторівневий характер,

нижній рівень передбачає виконання таких зобов'язань: своєчасна оплата податків, виплата заробітної плати, по можливості – надання нових робочих місць. Другий рівень соціальної відповідальності бізнесу передбачає забезпечення працівників адекватними умовами не тільки роботи, але й життя: підвищення рівня кваліфікації працівників, профілактичне лікування, будівництво житла, розвиток соціальної сфери. Третій рівень відповідальності передбачає реалізацію суспільно значущих інвестиційних проектів [4].

Збір та представлення інформації щодо соціальної відповідальності бізнесу визначає нові тенденції щодо розширення границь в системі ведення бухгалтерського обліку. Тому утворився такий вид обліку як соціальний, що забезпечує обробку та узагальнення інформації щодо соціальної відповідальності.

Соколов Я.В. зауважив, що соціальний облік представлений двома напрямками. Перший пов'язаний з необхідністю збільшення показників бухгалтерської звітності в інтересах постійно зростаючих вимог користувачів. Другий напрямок концентрує увагу на обліку соціальних витрат. Але загальна думка така: бухгалтери обчислюють собівартість готової продукції з точки зору свого підприємства, але те, що вигідно для одного господарюючого суб'єкта, може бути збитковим для всього суспільства. Таким чином, перед бухгалтером виникає завдання обчислення індивідуальної і суспільної собівартості готової продукції. [4].

Тобто відмінною особливістю ведення соціального обліку є його мета, що представлена, на наш погляд, не тільки в зборі та узагальненні інформації щодо соціальних витрат, а й оцінки впливу таких витрат на соціально-економічну систему та виявлення при цьому доцільності ведення бізнесу, визначення соціальної його спрямованості.

Нефінансова звітність розвивається в Україні починаючи з 2005 року, проте найбільш інтенсивно соціально-відповідальні підприємства почали використовувати її лише за останні 5 років, про що свідчить стрімка позитивна їх динаміка. Так, за даними сайту [3] у 2008 році 50 вітчизняних підприємств оприлюднювали соціальну звітність, 2014 їх понад 300. Це переважно корпорації, що здійснюють свою діяльність в нафто-газовому секторі економіки, хімічній та металургійній промисловості, галузях зв'язку.

Становлення соціального обліку та формування соціальної звітності є складним процесом. Побудова соціального обліку поряд з фінансовим вимагає розуміння специфіки об'єктів соціального обліку, їх оцінки та узагальнення.

Безперечно, соціальний та система обліку має бути інтегрованою, тобто поряд з традиційним повинен вестися й соціальний облік, який базується на загальних принципах і методах обліку. Проте, соціальний облік має свої специфічні об'єкти, що формують комплекс нефінансових даних. Такі дані досить важко піддаються оцінці в грошовому вимірнику, їх узагальненні та аналітичній обробці. Тому, грошове представлення даних повинне паралельно відображатися з натуральними показниками в соціальній звітності.

Оцінюючи соціальну (нефінансову) звітність, що формується вітчизняними підприємствами, представлену офіційним сайтом [3], зауважимо, що підготовка соціальної звітності, її оприлюднення здатне збагатити не тільки стратегічні орієнтири корпоративної соціальної діяльності підприємства, а й забезпечити стійкий розвиток підприємства і суспільства, яке представлене широким колом зацікавлених осіб. З іншого боку, соціальна звітність здатна виконувати системно-стратегічну та

рекламну функцію, оскільки форма звітності відповідає розумінню корпоративної соціальної відповідальності конкретного підприємства. Разом з тим, зазначимо, що більшість підприємств у соціальній звітності узагальнюють інформацію про благодійність. Очевидно, що такі звіти відповідають розумінню корпоративної соціальної відповідальності як філантропії, але не можуть розглядатися як інструмент стратегічного управління.

Тому визначення основних напрямів щодо побудови соціального обліку та формування соціальної звітності визначає необхідність в комплексному дослідженні.

Висновок. Отже, на сьогодні виникає необхідність в побудові ефективної моделі соціального відповідального бізнесу. Така модель дозволить визначити основні запити щодо ведення соціального обліку та формування соціальної звітності. Це дозволить визначити соціальні витрати та прогнозувати їх, аналізувати ризики, що впливають на соціальні інвестиції тощо, тобто оцінити ефективність соціальної відповідальності бізнесу. Саме такі соціально відповідальні підприємства, на наш погляд, виступлять рушійною силою нового економічного підйому в вітчизняній економіці.

Список використаних джерел

1. Методичні рекомендації щодо формування та впровадження в Україні системи соціальної відповідальності бізнесу (виробничий рівень) Розробники: С.В. Мельник, к.е.н., Д.Д. Чумаков, М.М. Мартиненко (ДУ НДІ соціально-трудових відносин); Н.М. Ушакова, к.е.н. (Університет економіки та права "КРОК"); О.М. Петрое, к.н. з держ. упр. (Національна академія державного управління при Президентові України); Н.А. Супрун, д.е.н. (ДУ "Інститут економіки та прогнозування НАН України"); Т.М. Литвиненко, к.е.н., Д.О. Баюра, д.е.н. (Київський національний університет імені Т. Шевченка) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.lir.lg.ua/docs/publikacii/m_svb.pdf

2. Одегов Ю.Г., Никонова Т.В. Аудит и контроллинг персонала: Учебник. 2-е изд., перераб. и доп. – М. Издательство «Альфа_пресс», 2010. – 672с.

3. Офіційна веб сторінка – Соціально відповідальний бізнес. Спільнота [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.svb.org.ua>

4. Соколов Я.В., Соколов В.Я. История бухгалтерского учета: учебник. –3-е изд., перераб. и доп./ Я.В. Соколов, В.Я. Соколов. - М.: Магистр, 2009 – 287 с.

5. Шуклов Л.В. Управление развитием предприятий: Бухгалтерский и финансовый аспекты. – М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2012

УДК 657

ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИКО-ПРОБЛЕМНИЙ АСПЕКТ

Р. А. Марценюк

*ЛКА, вул. Туган-Барановського, 10, м. Львів, Україна, 79005,
e-mail: marcenyukroman1986@mail.ru*

Сучасні умови глобалізації зумовлюють необхідність реформування та розвиток національної економіки, що значною мірою залежить від вирішення проблем зовнішньоекономічних відносин, які відіграють